

DUPĂ DOUĂZECI DE ANI

...de la tumultuoasa lor iubire (și după mai bine de trei secole de la moartea lui Molière), Céliamène și Alceste, eroii din Mizantropul, se reîntâlnesc în paginile comediei lui Jacques Rampal Céliamène și cardinalul, pusă în scenă la Paris, la Théâtre de la Porte-Saint-Martin, de Bernard Murat cu Ludmila Mikaël și Gérard Desarthe. O coincidență (sau nu e o coincidență!) face ca pentru actori personajele, mai precis «edifica princeps» a acestora, să fie bine cunoscute: Gérard Desarthe a jucat Alceste cu ani în urmă la Bobigny, Ludmila Mikaël a fost Céliamène într-un spectacol al Comediei Franceze. Celebru interpret al lui Hamlet și al lui Peer Gynt mărturisește a fi fost sedus din prima clipă de textul lui Rampal care «are îndrăzneala să scrie în versuri ceva ce nu e nici o pastilă nici o continuare. Este un fals drăguț». În plus, «pentru mine, căruia mi se reproșează mereu că mă complac în roluri de angoasat, e cel mai nimerit prilej de a juca un autor contemporan și o comedie». Mizează pe meritele textului și Ludmila Mikaël care era decisă a-și permite o vacanță de o săptămână în ceea ce privește scena, după filmări în Vietnam și apoi în Polonia, dar «am făcut o lectură a piesei împreună cu Gérard Desarthe și am fost cucerită». Sperăm ca aria «victimelor» să cuprindă și spectatorii și ca domnul Molière să nu ceară daune. ■ C.D.

PROSPECTUS...

■ ...este titlul primului buletin informativ editat de Asociația Internațională a Criticilor Teatrului (AICT). Urmind să apară de trei ori pe an, acest număr (ianuarie-aprilie/1992) cuprinde scurte rapoarte informative despre teatrul din Rusia, Festivalul Ramayana din Indonesia, Congresul ITI de la Istanbul (despre care a informat Margareta Bărbuță în TEATRUL AZI). Stagiul tinerilor critici organizat anul trecut în România și în Finlanda (unde a participat și criticul Alice Georgescu, v. TEATRUL AZI nr. 11/91) și despre alte colocvii și simpozioane internaționale pe teme teatrale. Ultimele două treimi ale «proSPECTUS»-ului sînt destinate unei liste de spectacole, aranjată pe țări, în ordine alfabetică. Lista românească — Biroul secției de critică al UNITER fiind membru colectiv, ca secție națională, al AICT — oferă un ghid cuprinzînd Brașovul, Bucureștiul («Bulandra», Comedie Națională, «Nottara»), Cluj, Constanța, Craiova, Oradea, Timișoara. Figurează aici și câteva spectacole absolut mediocre. Cine le-a comunicat! Buletinul AICT se încheie cu câteva liste utile — ale adreselor conducerii Asociației și ale viitoarelor activități. Optimismul și speranța declarate în cuvîntul introductiv al lui John Elsom, președintele AICT, par să fie susținute de primul număr, util fără îndoială, al proSPECTUS-ului. ■ M.P.

ÎNTRU ANTRACTE ȘI CONTRACTE

TEATRUL ROMÂNESC PE SCENA LUMII CORESPONDENȚĂ DE LA PARIS

A dunași la un pahar «de ceva», oferit — conform tradiției — în holul Teatrului național Odeon, care găzduiește Teatrul Europei, actorii teatrului îl înconjoară pe un bărbat cu părul cărunt, cu ochi albaștri și plini de zîmbet, care nu știe cum

să-și mai exprime entuziasmul pentru joc, regie, într-un cuvînt, pentru tot. Emoționați sînt toți, și cei care ascultă și cel care le vorbește. Bărbatul acesta are o profesiune rară, totuși, pe pămînt: filosof. Un mare filosof al secolului nostru, un om care a dat omenirii idei poate la fel de mărețe și de profunde ca filosoful Hamlet, gîndul și vocea lui Will. Numele acestui om care repeta și iar repeta «un spectacol fantastic»: EMIL CIORAN.

● Poate că pentru prima oară am realizat și înțelesul dar și dulcele umor al expresiei «ce n-a văzut Parisul!». Într-adevăr, două teatre românești la Paris, în același timp — așa ceva nu s-a mai întîmplat în capitala Franței. Avancronicile — și acesta e un caz rar înlînit — au prezis succesul ambelor spectacole: Hamlet și Șase personaje în căutare..., o meditație pe texte filosofice realizate de tînărul Teatru franco-român. E drept, autorii articolelor văzuseră spectacolele și știau despre ce scriu. (Nimeni nu prea are îndrăzneala să exprime laude în necunoștință de cauză pentru că își compromise cariera.) Desigur, a fost vorba în aceste prezentări și despre greutățile prin care trece încă teatrul românesc, și despre unele deziluzii, și despre drumuri, și despre drame (unele personale, altele mai generale), și despre opiniile monarhistice ale interpretului nefericitului prinț Hamlet (exprimate, de altfel, și la conferința de presă de la ambasadă și, după cum s-a constatat, nimeni n-a murit din asta), și despre marile realizări ale lui Liviu Ciulei, și despre spectacole de valoare la Craiova ca și despre multe altele.

● Curioasă imagine să vezi regizori emoționați: Alex. Tocilescu și Sophie Loucachevsky (autoarea colajului și a regiei spectacolului Teatrului franco-român, rostit într-o franceză impecabilă de toți cei șase actori: Gheorghe Visu, Simona Măicănescu, Micaela Caracș, Mihai Gruița-Sandru, Dana Pellea,

Raluca Penu).

Chiar și în timpul kilometrului străbătuți pe coridoare, Tocilescu înregistrează scări numai lui cunoscute. Publicul urmărește, însă, cu răsuflarea tăiată spectacolele. Reacionează la replici exact în momentul presupus («Economii, Horațiu, economii!»). Calificativele cele mai strălucite le merită toți interpreții. Să mă ierte că nu le înșir numele, dar Hamlet are o distribuție mare. Îmi permit să le comunic doar că Peter Brook i-a remarcat «în corpore» și că, în general, socotește că teatrul din România are actori de mare respirație.

● Nu am vrut să înregistrez după spectacole imediat impresii ale publicului sau ale cronicarilor. Mi-era teamă să nu pară formale sau făcute de complezență. Și atunci, l-am solicitat pe cel care și-a asumat marea răspundere de a selecționa spectacolele, pe Borja Sitja, consilierul artistic al Teatrului Europei. (Nu putea da nici răspunsuri formale și nici de complezență, pentru că misiunea și-o îndeplinesc.)

— În 1991, am văzut Hamlet la Londra. L-am considerat un spectacol magnific. Caramitru este un foarte mare actor, unul din marii actori europeni. Am înțeles că este un spectacol emblematic! Nu numai pentru Caramitru dar și pentru teatrul românesc! Și am hotărît să aducem Hamlet la Paris. Nimic nu este veșnic, spectacolele dispar și ar fi fost păcat ca Parisul să nu vadă acest spectacol care a jucat un rol fundamental în teatrul românesc. Pot spune că am văzut și alte spectacole românești, mai recente, unele poate și mai bune dintr-un anumit punct de vedere. Am văzut o realizare a lui Ciulei, Trilogia lui Andrei Șerban la Național, dar — repet — Hamlet rămîne un spectacol-simbol pentru două epoci, atît de distincte... atît de distincte!

● Desigur, contractele culturale nu aduc, asemenea celor economice, rezultate palpabile. (Mai ales cînd este vorba de investiții mari de capital, de construcții capitale sau de telecomunicații care în scurtă vreme se vor îmbogăți radical la București, Timișoara, Craiova, Bacău, Pitești sau Iași.) Și totuși (cine zicea?): «Cultura și arta reprezintă capitalul care — în timp — aduce cele mai mari dobinzi!»

● Contracte... antracete... contacte. Istoria va hotărî!

■ ALEXANDRU STARK